

इति मां नारदः प्राह सततं सर्वभूतये । ब्राह्मणं जातिसम्पन्नं धर्मज्ञं शंसितं शुचिं ।

अपरेषां परेषाञ्च परेभ्यश्चैव ये ऽपरे । ब्राह्मणा यं प्रशंसन्ति स मनुष्यः प्रवर्द्धते ।

अथ यो ब्राह्मणान् कुष्टः पराभवति सोऽचिरात् । यथा महार्णवे क्षिप्ता सीतालेष्टुर्विनश्यति ।

तथा दुश्चरितं सर्वं पराभावाय कल्पते । पश्य चन्द्रकृतं लक्ष्म समुद्रो लवणोदकः ।

तथा भगसहस्रेण महेन्द्रः परिचिह्नितः । तेषामेव प्रभावेन सहस्रनयनो ह्यसौ ।

शतक्रतुः समभवत् पश्य माधव यादृशं । दृक्च न कीर्त्तिञ्च भूतिञ्च लोकांश्च मधुसूदन ।

ब्राह्मणानुमते तिष्ठेत् पुरुषः शुचिरात्मवान् ।

॥ भीष्म उवाच ॥ इत्येतद्वचनं श्रुत्वा मेदिन्या मधुसूदनः । साधु साध्विति कैरव्य मेदिनीं प्रत्यपूजयत् ।

एतां श्रुत्वापमां पार्थ प्रयतो ब्राह्मणर्षभान् । सततं पूजयेथास्त्वं ततः श्रेयोऽभिपत्स्यसे ।

इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्वणि आनुशासनिके पर्वणि ब्राह्मणप्रशंसायां चतुस्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३४ ॥

॥ भीष्म उवाच ॥ जन्मनैव महाभागो ब्राह्मणो नाम जायते । नमस्यः सर्वभूतानामतिथिप्रसूताग्रभुक् ।

सर्वार्थाः सुहृदस्तात ब्राह्मणाः सुमनोमुखाः । गोभिर्मर्द्दङ्गलयुक्ताभिरनुध्यायन्तु पूजिताः ।

सर्वान्नो दिषतस्तात ब्राह्मणा जातमन्यवः । गोभिर्द्द्वारुणयुक्ताभिरभिध्यासुरपूजिताः ।

अत्र गाथाः पुरा गीताः कीर्त्तयन्ति पुराविदः । सृष्ट्वा द्विजातीन् धाता हि यथा पूर्वं समादधत् ।

न चान्यदिह कर्त्तव्यं किञ्चिद्दूढं यथाविधि । गुप्तो गोपायते ब्रह्म श्रेयो वस्तेन शोभनं ।

स्वमेव कुर्वतां कर्म श्रीर्वा ब्राह्मो भविष्यति । प्रमाणं सर्वभूतानां प्रग्रहाश्च भविष्यथ ।

न शौद्रं कर्म कर्त्तव्यं ब्राह्मणेन विपश्चिता । शौद्रं हि कुर्वतः कर्म धर्मः समुपरुध्यते ।

श्रीश्च बुद्धिश्च तेजश्च विभूतिश्च प्रतापिनी । स्वाध्याये चैव माहात्म्यं विपुलं प्रतिपत्स्यते ।

ऊत्वा चाहवनीयस्य महाभाग्ये प्रतिष्ठिताः । अग्रभोज्या प्रसूतोनां श्रिया ब्राह्म्याऽनुकल्पिताः ।

श्रद्धया परया युक्ता ह्यनभिद्रोहलब्धया । दमस्वाध्यायनिरताः सर्वान् कामानवास्यथ ।

यच्चैव मानुषे लोके यच्च देवेषु किञ्चन । सर्वान्तु तपसा साध्यं ज्ञानेन नियमेन च ।

इत्येवं ब्रह्मगीतास्ते समाख्याता मयाऽनघ । विप्राणामनुकम्पार्थं तेन प्रोक्तं हि धीमता ।

भूयस्तेषां बलं मन्ये यथा राजस्तपस्विनः । दुरासदाश्च चण्डाश्च रभसाः क्षिप्रकारिणः ।

सन्धेयूषां सिंहसत्त्वाश्च व्याघ्रसत्त्वास्तथाऽपरे । वराहमृगसत्त्वाश्च जलसत्त्वास्तथाऽपरे ।

सर्पस्पर्शसमाः केचित्तथाऽन्ये मकरस्पृशः । विभाव्य घातिनः केचित्तथा चतुर्ह्रनोऽपरे ।

सन्ति चाशीविषसमाः सन्ति मन्दास्तथाऽपरे । विविधानीह वृत्तानि ब्राह्मणानां युधिष्ठिर ।

मेकला द्रविडा लाटाः पौण्ड्राः कोन्वशिरास्तथा । शैण्डीका दरदा दर्व्याश्चैराः शवरवर्बराः ।

किराता यवनाश्चैव तास्ताः क्षत्रियजातयः । वृषलत्वमनुप्राप्ता ब्राह्मणानाममर्षणात् ।

ब्राह्मणानां परिभवादसुराः सलिले शयाः । ब्राह्मणानां प्रसादाच्च देवाः स्वर्गनिवासिनः ।

अश्वत्थं स्रष्टुमाकाशमचाल्यो हिमवान् गिरिः । अधार्या सेतुना गङ्गा दुर्जया ब्राह्मणा भुवि ।